

سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران

باسمه تعالی

شماره:

د/۱۰۰/۷۰/۳۵۷۵

تاریخ:

۱۴۰۲/۰۴/۱۲

ریاست محترم هیات مدیره نظام پزشکی شهرستان

با سلام و احترام

به پیوست نامه شماره ۴۰۰/۴۵۷۶ مورخ ۱۴۰۲/۰۳/۰۱ معاونت محترم درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با موضوع " ابلاغ استاندارد دو خدمت دندانپزشکی (درمان اندو) " جهت استحضار و هرگونه بهره برداری ایفاد می گردد.

دکتر مهري حجت دوست
معاون فنی و نظارت

شناسنامه و استاندارد خدمت

درمان اندو-دندان قدامی جدا از ترمیم نهایی

بهار ۱۴۰۲

تنظیم و تدوین اولیه:

جناب آقای دکتر مسعود ساعتچی دبیر بورد محترم اندودانتیکس

جناب آقای دکتر محمدرضا خامی دبیر بورد سلامت دهان و دندان پزشکی اجتماعی

سرکار خانم دکتر شعله غبرایی متخصص اندودانتیکس، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

سرکار خانم دکتر نازنین زرگر متخصص اندودانتیکس، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

سرکار خانم دکتر ساره هندی متخصص اندودانتیکس، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

با همکاری:

اداره اموردندان پزشکی مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری ها

مشاور: دکتر ساناز بخشنده رییس گروه تدوین استاندارد و راهنمای بالینی معاونت درمان

تحت نظارت فنی:

گروه تدوین استاندارد و راهنماهای سلامت

دفتر ارزیابی فن آوری، تدوین استاندارد و تعرفه سلامت

الف) عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین) به همراه کد ملی:

درمان اندو-دندان قدامی جدا از ترمیم نهایی

D3310

endodontic therapy, anterior tooth (excluding final restoration)

ب) تعریف و تشریح خدمت مورد بررسی:

طی این درمان بعد از انتخاب کیس و بی حسی دندان حفره دسترسی تهیه شده ، پاکسازی و شکل دهی ریشه دندان (سیستم کانال ریشه) صورت گرفته ، کانال یا کانال ها پرمی شوند . به دقت مواد پرکردگی داخل ریشه از تاج حذف شده و سیل موقت تاج صورت می پذیرد .

ج) اقدامات یا پروسیجرهای ضروری جهت درمان بیماری:

• ارزیابی قبل از انجام پروسیجر

تشخیص دقیق ، بررسی وضعیت دقیق پالپ دندان بر اساس معاینات کلینیکی ، پاراکلینیکی و تاریخچه ، بررسی دندان از لحاظ وضعیت شکل کانال ریشه، وضعیت پرپودنتال و ترمیم

• ارزیابی حین انجام پروسیجر

کنترل حذف دقیق پوسیدگیها ، بررسی حفره دسترسی صحیح و مطلوب ، کنترل تعداد و طول کانالهای ریشه دندان ، کنترل وضعیت پرکردگی ریشه ، کنترل وضعیت سیل تاج دندان

• ارزیابی بعد از انجام پروسیجر

بررسی پانسمان دندان از نظر کیفیت سیل، اکلوژن و در صورت لزوم اصلاح آن.

حصول اطمینان از ترمیم دائمی تاج ارزیابی ادواری بیمار به منظور وضعیت پرکردگی ریشه، کنترل وضعیت پری

آپکس (از لحاظ ترمیم ضایعات پری آپیکال)

• کنترل عوارض جانبی انجام پروسیجر

کنترل درد پس از درمان با تجویز مسکن های مناسب در فواصل زمانی مناسب

کنترل Flare-up

د) تواتر ارائه خدمت (تعداد دفعات مورد نیاز / فواصل انجام)

یک جلسه یا دو جلسه به فاصله یک هفته

ه) افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز (Order) / خدمت مربوطه و استاندارد تجویز:

دندانپزشک عمومی

دندانپزشک متخصص اندودانتیکس

و) افراد صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه:

دندانپزشک عمومی

دندانپزشک متخصص اندودانتیکس

ز) عنوان و سطح تخصص های مورد نیاز (استاندارد) برای سایر اعضای تیم ارائه کننده خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	تعداد مورد نیاز به طور استاندارد به ازای ارائه هر خدمت	میزان تحصیلات مورد نیاز	سابقه کار و یا دوره آموزشی مصوب در صورت لزوم	نقش در فرایند ارائه خدمت
۱	دستیار دندانپزشد ک	۱	حداقل دیپلم	دوره آموزشی دستیار دندانپزشک	آماده کردن بیمار دادن وسایل و آماده کردن مواد و استریل کردن وسایل و پروسس فیلم رادیوگرافی
۲	دستیار جهت دندانپزشد ک	۱	حداقل دیپلم	سابقه آشنایی با نرم افزارهای کامپیوتر	نوبت دهی، هماهنگی با بیماران، بایگانی

ج) استانداردهای فضای فیزیکی و مکان ارائه خدمت:

۱- فضای درمان : حداقل ۹ مترمربع (بین ۹ تا ۱۲)

۲- اتاق استریل : حداقل ده متر مربع

ط) تجهیزات پزشکی سرمایه ای به ازای هر خدمت:

۱- یونیت دندانپزشکی

۲- دستگاه رادیوگرافی آنالوگ یا دیجیتال

۳- توربین دندانپزشکی

۴-انگل دندانپزشکی

۵-موتور روتاری

۶-کمپرسور

۷- اتوکلاو

۸- دستگاه اولتراسونیک

۹- دستگاه آپکس لوکیتور

ی) داروها، مواد و لوازم مصرفی پزشکی جهت ارائه هر خدمت:

ردیف	اقلام مصرفی مورد نیاز	میزان مصرف (تعداد یا نسبت)
۱	اینسترومنت دستی و چرخشی ، فرز ، سنسور ، فیلم رادیوگرافی	بسته به شرایط متفاوت است
۲	وسایل یکبار مصرف از جمله پیش بند ، ماسک ، دستکش روکش ها و ...	بسته به شرایط متفاوت است
۳	سوند ، آینه ، پلاگر ، اندومتر ، و	بسته به شرایط متفاوت است
۴	شستشو دهنده کانال ریشه و سرنگ شستشودهنده	بسته به شرایط متفاوت است
۵	پانچ ، فریم ، کلامپ و لاستیک رابردم	بسته به شرایط متفاوت است
	ماده ترمیم موقت ، گوتا پرکا ، کن کاغذی و سیلر	بسته به شرایط متفاوت است

ک) استانداردهای ثبت) شامل گزارش نتایج درمانی و ثبت در پرونده بیمار و بررسی های حین درمان از جمله سوابق بیمار و تلفیق

دارویی):

رادیوگرافی قبل از کار

رادیوگرافی حین کار جهت تعیین طول کانال

رادیوگرافی بعد از تکمیل کار

تاریخچه پزشکی ، وضعیت و علائم دندانی بیمار ، تاریخچه دندانی ، وضعیت پاسخ به تستهای پاراکلینیک و کلینیک

تشخیص پالپ و پری اپیکال

ل) اندیکاسیون های دقیق جهت تجویز خدمت:

بر اساس معاینات کلینیکی و پاراکلینیکی و تاریخچه دندان پالپ دندان مورد نظر نکروز و یا ملتهب برگشت ناپذیر باشد
درمان اولیه دندان قدامی برای هر فرد حداکثر ۱۲ بار قابل ارائه می باشد .

م) شواهد علمی در خصوص کنتر اندیکاسیون های دقیق خدمت:

- ۱- در صورتیکه دندان در زیبایی یا فانکشن نقش نداشته باشد .
- ۲- در صورتیکه به علت مشکلات قابل نگهداری نباشد .
- ۳- در صورتیکه قابلیت بازسازی نداشته باشد
- ۴- در صورتیکه بیمار تمایل به حفظ دندان و انجام درمان نداشته باشد .

ن) مدت زمان ارائه هر واحد خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	میزان تحصیلات	مدت زمان مشارکت در فرایند ارائه خدمت	نوع مشارکت در قبل، حین و بعد از ارائه خدمت
۱	دندانپزشک عمومی	دکتر	حدوداً یکساعت	۱- انتخاب کیس ۲- انجام خدمت ۳- ارزیابی بیمار
۲	دندانپزشک متخصص اندو	فوق دکتر	حدوداً یکساعت در هر جلسه	- انتخاب کیس ۲- انجام خدمت ۳- ارزیابی بیمار
۳				

س) مدت اقامت در بخش های مختلف بستری جهت ارائه هر بار خدمت مربوطه:

نیاز به بستری نمی باشد

ع) موارد ضروری جهت آموزش به بیمار (موارد آموزشی که باید به بیمار-همراه- به صورت شفاهی، کتبی در قالب فرم آموزش به بیمار، پمفلت آموزشی، CD و ... آموزش داده شود تا روند درمان را تسریع نموده و از عوارش ناشی از درمان جلوگیری نماید):

- ۱- داروها به موقع و سر وقت مصرف شوند
- ۲- یکساعت از جویدن اجتناب ورزند تا بی حسی برطرف شده و پانسمان محکم گردد .
- ۳- از گرم کردن موضع اجتناب شود .
- ۴- ظرف یک هفته برای بازسازی تاج دندان اقدام شود .
- ۵- تا قبل از بازسازی دائم تاج ؛ از جویدن غذاهای سخت با دندان مورد نظر خودداری شود .
- ۶- در صورتیکه درد با داروهای مربوطه کنترل نمیشود حتماً با کلینیک تماس بگیرند .

منابع:

Pathways of the pulp 12th edition 2021

Ingle's Endodontics 7 2019

Principle

&Practice

of

Endodontics

شناسنامه و استاندارد خدمت

درمان اندو-دندان پره مولر جدا از ترمیم نهایی

بهار ۱۴۰۲

تنظیم و تدوین اولیه:

جناب آقای دکتر مسعود ساعتچی دبیر بورد محترم اندودانتیکس
جناب آقای دکتر محمدرضا خامی دبیر بورد سلامت دهان و دندان پزشکی اجتماعی
سرکار خانم دکتر شعله غبرایی متخصص اندودانتیکس، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران
سرکار خانم دکتر نازنین زرگر متخصص اندودانتیکس، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
سرکار خانم دکتر ساره هندی متخصص اندودانتیکس، عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی

با همکاری:

اداره اموردندان پزشکی مرکز مدیریت پیوند و درمان بیماری ها

مشاور: دکتر ساناز بخشنده رییس گروه تدوین استاندارد و راهنمای بالینی معاونت درمان

تحت نظارت فنی:

گروه تدوین استاندارد و راهنماهای سلامت
دفتر ارزیابی فن آوری، تدوین استاندارد و تعرفه سلامت

مقدمه:

الف) عنوان دقیق خدمت مورد بررسی (فارسی و لاتین) به همراه کد ملی:

درمان اندو-دندان پره مولر جدا از ترمیم نهایی

D3320

endodontic therapy, premolar tooth (excluding final restoration)

ب) تعریف و تشریح خدمت مورد بررسی :

طی این درمان بعد از انتخاب کیس و بی حسی دندان حفره دسترسی تهیه شده ، پاکسازی و شکل دهی ریشه دندان (سیستم کانال ریشه) صورت گرفته ، کانال یا کانال ها پرمی شوند . به دقت مواد پرکردگی داخل ریشه از تاج حذف شده و سیل موقت تاج صورت می پذیرد .

ج) اقدامات یا پروسیجرهای ضروری جهت درمان بیماری:

• ارزیابی قبل از انجام پروسیجر

تشخیص دقیق ، بررسی وضعیت دقیق پالپ دندان بر اساس معاینات کلینیکی ، پاراکلینیکی و تاریخچه ، بررسی دندان از لحاظ وضعیت شکل کانال ریشه، پرئودنتال و ترمیم

• ارزیابی حین انجام پروسیجر

کنترل حذف دقیق پوسیدگیها ، بررسی حفره دسترسی صحیح و مطلوب ، کنترل تعداد و طول کانالهای ریشه دندان ، کنترل وضعیت

پرکردگی ریشه ، کنترل وضعیت سیل تاج دندان

• ارزیابی بعد از انجام پروسیجر

بررسی پانسمان دندان از نظر کیفیت سیل، اکلوزن و در صورت لزوم اصلاح آن. حصول اطمینان از ترمیم دائمی تاج ارزیابی ادواری

بیمار به منظور وضعیت پرکردگی ریشه ، کنترل وضعیت پری آپکس (از لحاظ ترمیم ضایعات پری آپیکال)

• کنترل عوارض جانبی انجام پروسیجر

کنترل درد پس از درمان با تجویز مسکن های مناسب در فواصل زمانی مناسب

کنترل Flare-up

د (تواتر ارائه خدمت (تعداد دفعات مورد نیاز / فواصل انجام)

یک جلسه یا دو جلسه به فاصله یک هفته

ه) افراد صاحب صلاحیت جهت تجویز (Order) / خدمت مربوطه و استاندارد تجویز:

دندانپزشک عمومی

دندانپزشکان متخصص اندودانتیکس

و) افراد صاحب صلاحیت جهت ارائه خدمت مربوطه:

دندانپزشک عمومی

دندانپزشک متخصص اندودانتیکس

ز) عنوان و سطح تخصص های مورد نیاز (استاندارد) برای سایر اعضای تیم ارائه کننده خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	تعداد مورد نیاز به طور استاندارد به ازای ارائه هر خدمت	میزان تحصیلات مورد نیاز	سابقه کار و یا دوره آموزشی مصوب در صورت لزوم	نقش در فرایند ارائه خدمت
۱	دستیار دندانپزشد ک	۱	حداقل دیپلم	دوره آموزشی دستیار دندانپزشک	آماده کردن بیمار دادن وسایل و آماده کردن مواد و استریل کردن وسایل و پروسس فیلم رادیوگرافی
۲	منشی دندانپزشد ک	۱	حداقل دیپلم	سابقه آشنایی با نرم افزارهای کامپیوتر	نوبت دهی، هماهنگی با بیماران، بایگانی

ج) استانداردهای فضای فیزیکی و مکان ارائه خدمت:

۱- فضای درمان : حداقل ۹ مترمربع (بین ۹ تا ۱۲)

۲- اتاق استریل : حداقل ده متر مربع

ط) تجهیزات پزشکی سرمایه ای به ازای هر خدمت:

۱- یونیت دندانپزشکی

۲- دستگاه رادیوگرافی آنالوگ یا دیجیتال

۳- توربین دندانپزشکی

۴- انگل دندانپزشکی

۵-موتور روتاری

۶-کمپرسور

۷- اتوکلاو

۸- دستگاه اولتراسونیک

۹- دستگاه آپکس لوکیتور

ی) داروها، مواد و لوازم مصرفی پزشکی جهت ارائه هر خدمت:

ردیف	اقلام مصرفی مورد نیاز	میزان مصرف (تعداد یا نسبت)
۱	اینسترومنت دستی و چرخشی ، فرز ، سنسور ، فیلم رادیوگرافی	بسته به شرایط متفاوت است
۲	وسایل یکبار مصرف از جمله پیش بند ، ماسک ، دستکش روکش ها و ...	بسته به شرایط متفاوت است
۳	سوند ، آینه ، پلاگر ، اندومتر ، و	بسته به شرایط متفاوت است
۴	شستشو دهنده کانال ریشه و سرنگ شستشودهنده	بسته به شرایط متفاوت است
۵	پانچ ، فریم ، کلامپ ولاستیک رابردم	بسته به شرایط متفاوت است
	ماده ترمیم موقت ، گوتا پرکا ، کن کاغذی و سیلر	بسته به شرایط متفاوت است

ک) استانداردهای ثبت:

رادیوگرافی قبل از کار

رادیوگرافی حین کار جهت تعیین طول کانال

رادیوگرافی بعد از تکمیل کار

تاریخچه پزشکی ، وضعیت و علائم دندانی بیمار ، تاریخچه دندانی ، وضعیت پاسخ به تستهای پاراکلینیک و کلینیک

تشخیص پالپ و پری اپیکال

ل) اندیکاسیون های دقیق جهت تجویز خدمت:

بر اساس معاینات کلینیکی و پاراکلینیکی و تاریخچه دندان پالپ دندان مورد نظر نکروز و یا ملتهب برگشت ناپذیر باشد
درمان اولیه دندان پره مولر برای هر فرد حداکثر ۸ بار قابل ارائه می باشد .

م) شواهد علمی در خصوص کنتر اندیکاسیون های دقیق خدمت:

- ۱- در صورتیکه دندان در زیبایی یا فانکشن نقش نداشته باشد .
- ۲- در صورتیکه به علت مشکلات قابل نگهداری نباشد .
- ۳- در صورتیکه قابلیت بازسازی نداشته باشد
- ۴- در صورتیکه بیمار تمایل به حفظ دندان و انجام درمان نداشته باشد .

ن) مدت زمان ارائه هر واحد خدمت:

ردیف	عنوان تخصص	میزان تحصیلات	مدت زمان مشارکت در فرایند ارائه خدمت	نوع مشارکت در قبل، حین و بعد از ارائه خدمت
۱	دندانپزشک عمومی	دکتر	حدوداً یکساعت	۱- انتخاب کیس ۲- انجام خدمت ۳- ارزیابی بیمار
۲	دندانپزشک متخصص اندودانتیکس	فوق دکتر	حدوداً یکساعت در هر جلسه	۱- انتخاب کیس ۲- انجام خدمت ۳- ارزیابی بیمار

س) مدت اقامت در بخش های مختلف بستری جهت ارائه هر بار خدمت مربوطه:

نیاز به بستری نمی باشد

(ع) موارد ضروری جهت آموزش به بیمار (موارد آموزشی که باید به بیمار-همراه- به صورت شفاهی، کتبی در قالب فرم آموزش به بیمار، پمفلت آموزشی، CD و ... آموزش داده شود تا روند درمان را تسریع نموده و از عوارش ناشی از درمان جلوگیری نماید):

- ۱- داروها به موقع و سر وقت مصرف شوند
- ۲- یکساعت از جویدن اجتناب ورزند تا بی حسی برطرف شده و پانسمان محکم گردد .
- ۳- از گرم کردن موضع اجتناب شود .
- ۴- ظرف یک هفته برای بازسازی تاج دندان اقدام شود .
- ۵- تا قبل از بازسازی دائم تاج ؛ از جویدن غذاهای سخت با دندان مورد نظر خودداری شود .
- ۶- در صورتیکه درد با داروهای مربوطه کنترل نمیشود حتماً با کلینیک تماس بگیرند .

منابع:

Pathways of the pulp12th edition2021

Ingle's Endodontics 7 2019

Principle

&Practice

of

Endodontics

